

A LEGFONTOSABB EREDMÉNYEK

Az EU Kids Online kutatásról

Ez a kutatási jelentés annak az új és teljességgel egyedülálló kérdőíves kutatásnak az eredményeit mutatja be, amely az EU Kids Online kutatói hálózata által kidolgozott szigorú elvek szerint került megtervezésre és lebonyolításra. A kutatást az Európai Bizottság Biztonságos Internet Programja (Safer Internet Program) támogatta, annak érdekében, hogy erősítse az empirikuseredményekkel támogatott szakpolitikákat az online biztonság területén.

- A kutatás során 2010 tavaszán és nyarán 25 európai országban **véletlen mintavétel** segítségével **összesen 25,142 9 és 16 év közötti internethasználó gyerek és szülő** töltötte ki a kérdőívet.
- **A kutatás az alábbi online kockázatokkal kapcsolatosan tett fel kérdéseket:** pornográfia, zaklatás (bullying), szexuális tartalmú üzenetek, ismeretlen emberekkel való kommunikáció és találkozás, potenciálisan ártalmas felhasználói tartalmak és személyes adatokkal való visszaélés.
- A jelentésben gyerekek és fiatalok alatt a továbbiakban **9 és 16 év közötti internethasználó gyerekeket** értjük. Az internethasználat kifejezés minden olyan eszköz használatára vonatkozik, amely segítségével a gyerekek használják a világhálót, bármely helyszínen.

Használati szokások

- **Az internethasználat mára szervesen beépült a gyerekek mindennapi életébe:** a 9-16 évesek 93 százaléka használja az internetet legalább egyszer egy héten (60% internetezik minden nap, vagy majdnem minden nap).
- **A gyerekek egyre fiatalabb korban kezdenek el internetezni** – a svéd és dán gyerekek átlagosan hétévesen interneteznek először, más észak-európai országokban ez a pillanat nyolcévesen érkezik el. Az összes országot tekintve a 9-10 éves használók

egyharmada naponta internetezik, de a 15-16 évesek körében ez az arány már 80 százalék.

- A gyermekek internethasználatának **legjellemzőbb helyszíne az otthonuk (87%), illetve az iskola (63%)**. Az elérés módja azonban változatos: 49% használja a világhálót saját szobájában, 33% pedig mobiltelefonon, vagy más kézi eszközön keresztül. Svédországban, az Egyesült Királyságban és Írországban a kézi eszközöket használók aránya meghaladja a 20 százalékot.
- **A gyerekek jónéhány potenciálisan előnnyel járó tevékenységet végeznek az interneten:** a 9-16 évesek nagy része használja az internetet az iskolai feladatokhoz (85%), játszik (83%), videoklipet néz (76%) és használ azonnali üzenetküldőket (62%). Kisebb az aránya azoknak, akik képeket és üzeneteket osztanak meg (39, ill. 31%), webkamerát, vagy fájlmegosztó oldalakat használnak (31, ill. 16%), vagy blogolnak (11%).
- **A 9-16 évesek 59 százaléka rendelkezik profillal valamilyen közösségi oldalon. Az arány az életkor előrehaladtával folyamatosan nő:** a 9-10 évesek körében ez az arány 26 százalék, a 11-12 évesek között 49 százalék, a 13-14 éveseknél 73 százalék, a 15-16 évesek között pedig 82 százalék. A közösségi oldalak Hollandiában (80%), Litvániában (76%) és Dániában (75%) a legnépszerűbbek, Romániában, Törökországban és Németországban pedig a legkevésbé kedveltek (46, 49 és 51%).
- **Nyilvános profillal a közösségi oldalak használóinak 26 százaléka rendelkezik** – az arány az átlagnál magasabb Magyarországon (55%), Törökországban (46%) és Romániában (44%). Az érintett gyermekek 29 százalékának több mint 100 kapcsolata van.
- A közösségi oldalak használóinak 43 százaléka csak barátok számára teszi elérhetővé profilját. 28% profilja félig nyilvános, vagyis a barátok mellett azok ismerősei is láthatják azt. **26% nyilatkozott úgy, hogy profilja teljesen nyilvános, vagyis akárki számára elérhető.**

Digitális írástudás

- Valószínűnek tűnik, hogy a gyakoribb használat a **digitális írástudás fejlődését és az online biztonság megteremtésével kapcsolatos készségek erősödését eredményezi**. A 9-16 évesek egyharmada (36%) nyilatkozott úgy, hogy rá nagyon igaz az az állítás, hogy *“többet tudok az internetről, mint a szüleim”*, míg 31 százalék szerint kicsit igaz rá ez az állítás. 33 százalék vélte úgy, hogy ez az állítás nem igaz rá.
- **A fiatalabb gyermekekre inkább jellemző, hogy internethasználói készségeik rosszabbak és kevésbé magabiztosak a használat terén.** Ugyanakkor a 11-16 évesek nagy része képes blokkolni valakinek az üzeneteit (64%), vagy biztonsági tanácsokat keresni a világhálón (64%). A gyerekek több mint fele tudja, hogyan kell beállítani a közösségi oldalak biztonsági beállításait (56%) és össze tudja hasonlítani az oldalakat minőségük alapján (56%), valamint tudja, hogyan kell blokkolni a kéretlen üzeneteket (51%).

Kockázatok és ártalmak

A gyerekek elmondása alapján az a következtetés vonható le, hogy a kockázatok rejtő viselkedésmódok nem feltétlenül eredményeznek konkrét ártalmat.

A gyerekeket arról kérdeztük, hogy szoktak-e bizonyos, kockázatos online tevékenységeket végezni, és ha igen, volt-e olyan alkalom, amikor ennek során valami nyugtalanítót éltek át, olyasmit, ami felzaklatta őket. A nyugtalanítót a kutatásban úgy definiáltuk, mint amitől a megkérdezett kényelmetlenül érezte magát, felzaklatta, vagy úgy érezte, hogy ezt nem kellett volna látnia. Az eredmények nagyon eltérőek a különböző csoportokban (pl. a különböző korú vagy nemű gyerekek esetében), a más és más országban élők körében, vagy az egyes kockázattípusok esetében. Ezáltal az általánosító, sommás véleményekkel is óvatosan kell bánni.

- **Az európai 9-16 évesek 12 százaléka állította, hogy előfordult már, hogy valami, amit az interneten látott vagy tapasztalt felzaklatta vagy nyugtalanítással töltötte el.** A 9-10 éveseknek 9 százaléka tartozik ebbe a csoportba. Ugyanakkor a **gyerekek többsége nem számolt be ilyen tapasztalatokról.**

- A kockázatot (is) rejtő használati formákat a gyerekek nem feltétlenül érzékelik ártalmasnak, vagy felzaklatónak. Például nyolcból egy gyerek találkozott már a világhálón szexuális jellegű képekkel, vagy üzenetekkel, de ezeket csak az érintettek kis része érezte bántónak.
- Ezzel szemben a bántó vagy gonoszkodó üzeneteken keresztül megvalósuló online zaklatás (bullying) a legritkábban előforduló kockázattípus (minden 20 megkérdezettből egyet érintett), ami azonban a legnagyobb valószínűséggel zaklatja fel a gyerekeket.
- **Minden 12 gyermekből egy találkozott már valamilyen online kapcsolatával offline körülmények között is. Ugyanakkor ez a kockázattípus a beszámolók szerint szintén ritkán vezet ártalmas vagy a gyerekeket felzaklató helyzetekhez, élményekhez.**
- **A fiúk, különösen tinédzserkorban nagyobb eséllyel látnak szexuális tartalmú képeket online,** míg a lányok nagyobb valószínűséggel kapnak bántó, sértő üzeneteket. Ugyanakkor **a lányokat nagyobb eséllyel zaklatják fel a kockázatok is rejtő tevékenységek során szerzett tapasztalatok.**
- **Az alább részletesen is bemutatott kockázatos tevékenységek összességét nézve a gyermekek mindösszesen 41 százalékának van valamilyen személyes tapasztalata ezek egyikével vagy több ilyen tevékenységgel kapcsolatban.**
- A kockázatos tevékenységek elterjedtsége a kora nő: a 9-10 évesek 14%-a számolt be legalább egy vizsgált tevékenységgel kapcsolatos tapasztalatról, ugyanez az arány a 11-12 éveseknél 33%, a 13-14 éveseknél 49%, a 15-16 évesek körében pedig már 63%.

Pornográfia

- **A 9-16 évesek 14 százaléka látott az elmúlt egy év során az interneten olyan képeket, amelyek „egyértelműen szexuális jellegűek – például meztelen embereket, vagy szexuális aktust ábrázolnak”.**
- Azok körében, akik láttak szexuális tartalmú vagy pornográf képeket az interneten, minden harmadik gyerek számolt be arról, hogy ez kellemetlenül érintette, vagy felzaklatta. Ezeknek a gyerekeknek a fele (vagyis minden hatodik olyan gyerek, aki látott ilyen képeket és az összes megkérdezett 2%-a) úgy

nyilatkozott, hogy ez az élmény meglehetősen vagy nagyon felzaklató volt.

- **Az összes lehetséges médiumot (csatornát) figyelembe véve a gyerekek mintegy 23 százaléka látott szexuális tartalmú vagy pornográf tartalmat az elmúlt egy év során.**
- Az idősebb tinédzserek a fiatalabbakhoz képest négyszer olyan valószínű, hogy találkoznak – akár online, akár offline körülmények között – pornográf vagy szexuális tartalmú képekkel. Az interneten látott képek azonban rendszerint sokkal naturálisabbak, nyersebbek. **Dea fiatalabb gyerekek számára nagyobb valószínűséggel válik ez az élmény rossz érzések, kellemetlen tapasztalatok forrásává.**
- **53 százaléka azoknak, akiket felzaklatott valamilyen interneten látott szexuális tartalmú kép, a legutóbbi ilyen alkalommal szólt valakinek erről az élményéről:** 33% egy barátnak, 25% egyik szülőjének számolt be az esetről. Ugyanakkor 25% egy időre egyszerűen abbahagyta az internetezést, és csak néhányan változtatták meg a tartalomszűrési eszközeiket, vagy kapcsolat-beállításait.

Online zaklatás (bullying)

- **A 9-16 évesek 6 százaléka kapott az interneten keresztül bántó vagy gonoszkodó üzeneteket, ugyanakkor 3 százalékuk küldött másnak ilyet.** A háromnegyedét azoknak, akik kaptak ilyen üzeneteket, meglehetősen vagy nagyon felzaklatta ez az eset.
- Mivel összesen 19% állította, hogy az elmúlt egy évben akár online, akár offline zaklatásnak (*bullying*) volt kitéve (6% mondta, hogy ez online történt), és 12% mondta, hogy zaklatott másokat ebben az időszakban (3% mondta, hogy ez online történt), úgy tűnik, **hogy a zaklatások nagy része inkább offline körülmények között következik be.**
- Azoknak a gyermekeknek a **nagy része**, akik kaptak ilyen zaklató üzeneteket, **támogatást keresett a környezetében:** csupán egynegyedük nem mondta el senkinek az esetet. Tízből hatan online eszközöket is felhasználtak: törölték a bántó üzeneteket és blokkolták a zaklatótól érkező tartalmakat. Ez utóbbi a gyermekek szerint igen hatékony eszköz az ilyen helyzetek kezelésére.

Szexuális tartalmú üzenetek (Sexting)

- **A 11-16 évesek 15 százaléka kapott már közvetlenül csak neki szóló szexuális tartalmú üzenetet vagy képet, vagyis olyan tartalmat, amely meztelen embereket, szexuális aktust ábrázolt. A gyermekek 3 százaléka pedig küldött vagy posztolt ilyen tartalmú üzeneteket.**
- Az ilyen üzeneteket kapóknak csaknem egynegyede nyilatkozott úgy, hogy ez zavaró volt számukra. Azoknak, akik ezt mondták, csaknem felét meglehetősen vagy nagyon felzaklatta az eset. Mindent egybevetve tehát minden nyolcadik gyermeket, aki kapott ilyen üzenetet, vagyis az összes megkérdezett mintegy 3 százalékát zaklatták már fel ilyen jellegű üzenetek.
- **Azok közül, akiket felzaklatott valamilyen szexuális tartalmú üzenet, tízből négyen kitértek a kényszerű üzenet (40%), és/vagy blokkolták a küldőtől érkező további tartalmakat (38%).** A gyerekek beszámolóit szerint a legtöbb esetben ezek az intézkedések hatásosnak bizonyultak. Azaz ezeknek a konstruktív válaszlehetőségeknek a használatát érdemes lehet bátorítani.

Személyes találkozás az online megismert személyekkel

- **A legelterjedtebb kockázatot jelentő cselekvésnek az offline világból nem ismert személyekkel való kommunikáció bizonyult.** A 9-16 éves, internethasználó európai gyerekek 30 százaléka kommunikált már online olyasvalakivel, akivel előtte még sosem találkozott – **fontos, hogy ez kockázatos tevékenység éppúgy lehet, mint szórakoztató elfoglaltság.**
- **Sokkal ritkábban fordul elő, hogy a gyerekek új online kapcsolataikkal offline is találkoznak: ez mindösszesen a gyerekek 9 százalékával történt már meg. Az összes megkérdezett gyermeknek mindösszesen 1 százalékát zaklatta fel ez a találkozás (vagyis minden kilenc gyerekből egy olyan gyermeket, akinek volt része ilyen élményben).**
- Ugyan a 9-10 évesek körében a legkisebb az esélye annak, hogy sor kerül ilyen találkozóra, azonban ha mégis megtörténik, ebben a korcsoportban a

legvalószínűbb, hogy a találkozás felzaklatja a gyermeket. (Aránya 31% azok körében, akik elmentek egy ilyen találkozóra).

Egyéb kockázatok

- A második legelterjedtebb kockázattípus a potenciálisan ártalmas felhasználói tartalmakkal való találkozás, ami a 11-16 évesek 21 százalékát érinti: ide értendők a gyűlölködő oldalakkal (12%), anorexiát népszerűsítő weblapokkal (10%), önbántalmazásról (7%), kábítószeres tapasztalatokról (7%) vagy öngyilkosságról (5%) szóló oldalakkal kapcsolatos tapasztalatok.
- A 11-16 évesek 9 százalékával fordult elő, hogy visszaéltek valamely személyes adatával az interneten: jelszavával (7%), személyéhez kötődő információval (4%) vagy esetleg pénzt csaltak ki tőle az interneten keresztül (1%).
- A gyerekek 30 százaléka számolt be olyan tapasztalatról vagy tapasztalatokról, amelyek gyakran, vagy nagyon gyakran előfordulnak, és a túlzott internethasználathoz köthetők (pl. a barátok, az iskolai feladatok, vagy az alvás elhanyagolása).

Országok közti különbségek

- A kutatásban részt vevő országok közül Észtország, Litvánia, Norvégia, Csehország és Svédország esetében fordul elő, hogy a gyerekek akár kétharmada érintett legalább egy kockázatos online tevékenységben. Kisebb a kockázatos tevékenységeket végző gyerekek aránya Törökországban, Portugáliában és Olaszországban.
- Ugyanakkor a Dániában (28%), Észtországban (25%), Norvégiában, Svédországban (23-23%), vagy Romániában (21%) élő gyerekek nagyobb valószínűséggel számoltak be arról, hogy olyan élményben volt részük az interneten, ami felzaklatta vagy nyugtalanította volna őket. Ugyanez jóval kisebb arányban fordult elő az olasz (6%), a portugál (7%) vagy a német (8%) gyerekekkel.
- Minél több gyerek használja naponta az internetet egy országban, annál valószínűbb, hogy egy, vagy több kockázatos tevékenységet is végeznek. Ugyanakkor a nagyobb használati arány több lehetőséget is jelent, és kétségtelenül több haszonnal és előnnyel jár.

- A legváltozatosabb tevékenységekről szintén az Észtországban, Litvániában, Csehországban, Franciaországban és Svédországban élő gyerekek számoltak be, míg a legkevésbé sokszínű használat Törökországban és Írországban jellemző. Más szóval, az internethasználat egyaránt jelenthet kockázatot és lehetőséget, és a kettő közötti választóvonalat korántsem egyszerű meghúzni.

Szülői tudatosság

- A kockázatokat rejtő online tevékenységgel találkozó gyerekek szülei gyakran nem tudnak arról, hogy gyermekük ilyesféle tevékenységeket végez az interneten.
- Az interneten szexuális tartalmú képekkel találkozó gyerekek szüleinek 40 százaléka úgy nyilatkozott, hogy gyermeke szerinte nem látott még ilyet. A szülők sok esetben (56%) arról sem tudnak, hogy gyermekeik bántó üzeneteket kaptak online.
- Az érintett szülők 52 százaléka nem rendelkezett információkkal arról, hogy gyermeke szexuális jellegű üzeneteket kapott. Hasonló a helyzet az interneten szerzett új ismerősökkel való személyes találkozással is: az érintett szülők 61 százalékának nincs tudomása az esetről.
- Habár ezeknek a kockázatoknak mindegyike csak a gyerekek kis részét érinti, az adatok azt jelzik, hogy a szülők jelentősen alábecsülik ezeket a kockázatokat.

Szülői segítség és mediáció

- A legtöbb szülő (70%) beszél gyermekével arról, hogy az mit csinál az interneten, és nagy részük igyekszik a közelben maradni akkor, amikor a gyerek internetezik (58%). Minden nyolc szülőből egy (14%) azonban a gyerekek beszámolója szerint a kérdezett mediációs tevékenységek közül egyiket sem alkalmazza.
- A szülők több mint fele tesz bizonyos pozitív intézkedéseket: például elbeszélget gyermekével arról, hogy hogyan viselkedjen másokkal online (56%), vagy megbeszéli vele azokat a dolgokat, amik nyugtalanító élményt jelenthetnek a gyerekeknek internetezés közben (52%). A szülők több mint harmada (36%) nyújtott más segítséget gyermekének a múltban valamely internettel kapcsolatos helyzet kezelésében.

- A szülők nagy része emellett korlátozza, hogy gyermeke mennyi személyes információt tehet elérhetővé online (85%), mennyit tölthet le a világhálóról (57%) vagy tölthet fel oda (57%).
- A szülők fele ellenőrzi utólag gyermeke internetes aktivitását. Ez a stratégia sokkal kevésbé elterjedt, mint az olyan technikák, mint például a pozitív megerősítés, a technikai segítség, vagy az internetezéssel kapcsolatos szabályok lefektetése.
- A különböző technikai védelmi eszközöket viszonylag kevesen használják: a szülők valamivel több mint negyede (28%) blokkolja egyes weblapok elérését, vagy szűri azokat, és 24 százalékuk ellenőrzi utólag, hogy mely honlapokat látogatta meg gyermeke.
- Mind a szülők, mind a gyerekek hasznosnak találják a szülői mediációt. Különösen igaz ez a 9-12 év közötti gyerekekre.
- A legtöbb szülő (85%) magabiztos saját szerepét illetően – úgy érzik, képesek lennének hatékonyan segíteni gyermeküket, ha az valamilyen zavaró dologgal találkozna az interneten. A szülők nagy része abban is bízik, hogy gyermeke képes lenne maga is kezelni az ilyen helyzeteket (79%). 15% nyilatkozott úgy, hogy egy múltbéli esemény hatására változtatott mediációs technikáin.
- **A gyerekek több mint kétharmada (68%) úgy gondolja, hogy szülei meglehetősen, vagy eléggé tisztában vannak azzal, hogy mit csinál az interneten. 29% azonban nem igazán, míg 8% egyáltalán nem avatja be szüleit.**
- A gyerekek kevesebb mint fele (44%) gondolja úgy, hogy a szülői mediáció korlátozza őt internetes tevékenységeiben. Egyes országokban a gyerekek inkább érzik magukat korlátozva (pl. Törökországban, Írországban, vagy Bulgáriában), mint máshol (pl. Magyarországon, vagy Hollandiában). 15% szeretné, ha szülei valamivel, vagy sokkal többet tennének ezen a téren, míg 13% szeretné, ha szülei kissé kevésbé szólnának bele internetezésükbe.
- A szülők nagy része (73%) úgy véli, hogy nem, vagy nem nagyon valószínű, hogy gyermekük a következő hat hónapban bármilyen negatív tapasztalatot szerez majd online.

A biztonsággal kapcsolatos információk egyéb forrásai

- **A gyerekek fele vélte úgy, hogy tanáraik a kérdezett módok közül a legtöbbször élnek a diákok internethasználatának figyelemmel kísérése érdekében. 73% számolt be arról, hogy a felsorolt**

aktív mediációs eszközök közül legalább egyet igénybe vesznek a tanárok.

- **A korcsoportbeli különbségek jelentősek: a tanárok legkevésbé a 9-10 évesek internethasználatára figyelnek oda.**
- Az országok közti eltérések szintén jelentősek ezen a téren: Norvégiában a tanárok 97%-a követi figyelemmel tanítványai internethasználatát, míg ugyanez az arány Olaszországban csak 53%.
- A gyerekek háromnegyede (73%) kapott már internethasználattal kapcsolatos segítséget kortársától a kérdezett öt módból legalább egyféleképpen.
- A kortársak sokkal valószínűbb, hogy praktikus módon nyújtanak támogatást – segítik egymást valaminek a megoldásában, vagy megtalálásában, ha valamilyen probléma merül fel.
- A gyerekek 44%-a kapott már támogatást, vagy eligazítást barátaitól valamilyen biztonságos használattal kapcsolatos kérdésben, és 35% szolgált már hasonlóval barátainak.
- Összehasonlítva a biztonsági információk különböző forrásait, elmondható, hogy a legtöbb tanács a szülőktől érkezik (63%), amit a tanárok (58%) és a kortársak (44%) követnek.
- Az idősebb tizenévesek és az alacsony szocio-ökonomiai státusszal jellemezhető gyerekek körében azonban a tanárok fontosabb információforrásnak számítanak, mint a szülők.
- Érdekes módon, az egyéb rokonok a kortársaknál fontosabb szerepet töltenek be a biztonsági információk terjesztésében (47%).
- A hagyományos tömegmediából és magáról az internetről származó információk használata a fentiekénél sokkal ritkább (20, ill. 12%).
- A szülők elsősorban a családtagoktól és barátoktól szerzik be az online biztonsággal kapcsolatos ismereteket (48%). 32% a hagyományos médiumokból, 27% gyermeke iskolájából, 22% az internetszolgáltatótól, 21% pedig különböző honlapokról (is) tájékozik.
- A szülőknek csupán 9 százaléka nyilatkozott úgy, hogy nem tart igényt további, biztonságos használattal kapcsolatos információkra. A szülők nagy része a jelenleginél sokkal több felvilágosításra tart igényt mind az iskolától és kisebb mértékben ugyan, de a gyártóktól és kereskedőktől is.

Szakpolitikai következtetések

A kutatáseredményei számos szereplő számára szolgálnak hasznos következtetésekkel:

- A szülői tudatosság növelésének központjában az internethasználat során bekövetkező esetleges kockázatok természetével kapcsolatos ismeretterjesztés kell, hogy álljon, miközben ösztönözni kell a szülőknek és a gyerekeknek a témával kapcsolatos párbeszédét.
- Mivel a **szülők előnyben részesítik gyermekeik iskoláit, mint információforrást**, az oktatási intézményeknek erőteljesebben ki kell venniük a részüket ebben a munkában. Mivel azonban az adatok szerint mind a szülőknek, mind pedig a gyerekeknek csak igen kis része használja a gyártók és kereskedők által felajánlott lehetőségeket (pl. online biztonsági információk, szűrők, bejelentések stb.) ez a szektor szintén részt kell, hogy vegyen a figyelemfelkeltésben és a bizalom kiépítésében, miközben egyes védelmi eszközök használatának egyszerűsítésével szintén segíthet.
- Az internet használatának egyre személyre szabottabbá válásával a szülők és a tanárok dolga is egyre nehezebbé válik. Mindez **egyre nagyobb felelősséget helyez a gyártókra és kereskedőkre** a kockázatok kezelésére és az azok kivédésére használható eszközök biztosítását illetően. A perszonalizáció folyamata emellett a gyerekek saját mozgásterét is leszűkíti, ezért a biztonsággal kapcsolatos üzeneteknek a magabiztosságot, a rugalmasságot erősítő és a digitális polgársággal kapcsolatos készségeket kell közvetíteniük.
- A piaci szereplőknek tovább kell fejleszteniük a pozitív tartalmakkal és a biztonságos használattal kapcsolatos erőfeszítéseiket. Az olyan technológiák, mint a blokkolás, a veszélyes tartalmak bejelentése, vagy a szűrés lehetősége fontos sarokpontjai az gyerekek védelmével kapcsolatos irányelveknek, amiknek használatát és elérhetőségét egyszerűsíteni kell annak érdekében, hogy hatékonyan segítsék a gyerekeket és szüleiket.
- Megerősítéssel, a felelősségteljes viselkedés és a digitális polgárság eszközeinek hangsúlyozásával a gyerekeket arra kell bátorítani, hogy amennyire lehetséges, minél nagyobb felelősséget vállaljanak saját biztonságuk érdekében.
- Mivel csupán a gyerekek kis része számolt be a vizsgált, kockázatokat is magában rejtő tevékenységekről, és ők is csak alacsony arányban tapasztaltak olyasmit, ami felzaklatta, vagy

nyugtalanította volna őket, a jövőben az online biztonsággal kapcsolatos szakpolitikáknak főként az erőforrásokra és a tanácsadásra kell koncentrálnia azokon a területeken, ahol erre különösen szükség van – leginkább a **legfiatalabb internetezőik** esetében. Igen nagy szükség van olyan új szakmai irányelvek kidolgozásra, amelyek alkalmasak a legfiatalabb internethasználók tudatosságának növelésére és támogatására, különösen az általános iskolákban.

- A **digitális írástudás oktatásafolyamat**os figyelmet és korszerűsítést kíván annak érdekében, hogy a minden gyerek számára biztosítva legyen az ismeretek alapszintjének elsajátítási lehetősége, és hogy megakadályozzuk, hogy egyes gyerekek lényegesen lemaradjanak, vagy elszigetelődjenek ezen a téren. Ebbe beleértendő a gyerekek által végzett online tevékenységek körének bővítése is, mivel sokan csak kevéssé használják ki az internet nyújtotta kreatív lehetőségeket.
- Továbbá, mivel a 9-16 évesek kevesebb mint fele, a legfiatalabbaknak pedig ennél is kisebb hányada volt elégedett a rendelkezésére álló online szolgáltatások szintjével, minden érdekelt fél felelősséget kell, hogy érezzen a **gyerekeknek szóló, korspecifikus, pozitív tartalmak jobb elérhetősége** terén. Különösen igaz ez a kis nyelvi közösségekben élőkre.

Néhány Magyarországra vonatkozó eredmény

- A magyar 9 és 16 év közötti internethasználó gyermekek európai uniós összehasonlításban átlagosnak tekinthetők a használat gyakorisága szempontjából. **A magyar gyermekek közel háromötöde (58%) naponta, egyharmaduk (35%) heti egyszer-kétszer, 7 százalékuk ennél is ritkábban használja az internetet.** A magyar gyermekek – ugyancsak az EU-átlagnak megfelelően – átlagosan 9 éves korukban kezdik el használni a világhálót.
- **A 25 európai ország 9-16 éves nethasználó fiataljai közül a magyaroknak van a legtöbb ismerőse valamelyik közösségi oldalon** (pl. iwiw, Facebook). A magyarok 46 százaléka 100-nál is több visszaigazolt kapcsolattal rendelkezik – ezt csak Nagy-Britannia és Belgium (42-42%) közelíti meg, míg az uniós átlag mindössze 29 százalék. A bejelölt kapcsolatok számától függetlenül is átlagon felüli

közösségi aktivitást mutatnak a magyar netező gyerekek: kétharmaduknak van saját profilja valamelyik közösségi oldalon.

- **Az internetező magyar 11-16 éves gyermekek ugyanakkor az uniós átlagnál valamivel gyengébb készségekkel rendelkeznek a digitális írástudásra és a biztonságos internet-használatra vonatkozóan:** a magyar 3,4-es érték ugyan látszólag nem sokkal marad el a 25 ország 4,2-es átlagától, azonban Magyarország ezzel az eredménnyel – Románia (3,4), Olaszország (3,3), és Törökország (2,6) után – mégis hátulról a negyedik csupán a sorban.
- **A magyar netező 11-16 éves fiatalok európai összehasonlításban kevéssé tapasztalják a túlzott internet-használat jeleit:** ritkábban érzik úgy, hogy az internetezés a családi és baráti együttlétek, az evés vagy az alvás rovására menne, emellett kevéssé tapasztalják a net hiányára visszavezethető zaklatottságot. A túlzott internethasználatnak a kutatásban vizsgált megnyilvánulásai közül legalább egyet a magyar válaszadók ötöde (20%) tapasztalt magán gyakran – ez a 25 ország átlagának (30%) csupán csak a kétharmada. Ennek alapján a túlzott netezés a magyar gyerekeknél csak az olaszokra (17%) jellemző kevéssé Európában.
- **Az interneten keresztül megvalósuló zaklatásban (bullying) a 9-16 éves magyar internetező gyermekeknek és fiataloknak az uniós átlagnak megfelelő mértékben volt részük az elmúlt egy év során: 100 megkérdezettből 6 tapasztalt ilyet.** A szülők száz esetből azonban mindössze négyben (4%) tudnak a gyermeküket ért online zaklatásról – és ebben viszont Magyarország sereghajtónak bizonyult az Unióban. Ez az arány a kontinens 25 országában átlagosan ugyanis majdnem egyharmad (30%).
- Hasonló a helyzet a weben látható szexuális tartalmakkal: **a mintába került magyar gyermekek az EU-átlagnak (14%) nagyjából megfelelően találkoztak ilyesmivel (11%) az elmúlt egy évben,** szüleik közül azonban fele annyian tudnak minderről (10%), mint Európa többi részén (22%).
- **Összességében a kutatás adatai alapján megállapítható, hogy Magyarországon a vizsgált korosztály az internethasználat alapmutatóiban nem tér el jelentősen az uniós átlagértékektől. Ugyanakkor a digitális írástudás minőségi mutatóiban a magyar gyermekek inkább átlag alatti értékekkel jellemezhetők, továbbá fontos, hogy a szülői kontroll és támogatás hazánkban jóval átlag alatti.**

A kutatás módszertana

- A jelentés az LSE által koordinált **EU Kids Online hálózat** közösmunkája, ami a 25 ország kutatóiból és tanácsadóiból, valamint egy nemzetközi szakmai tanácsadó testületből áll.
- Az kutatás első eredményei a 2010 október 21.-én megrendezett Safer Internet Forumon kerültek bemutatásra. Az alábbi jelentés a mind a 25 ország adatait közli.
- **EU Kids Online kutatásban az alábbi országok vesznek részt:** Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország és Törökország. Amennyiben nem egyes országokkal kapcsolatos egyedi eredményekről beszélünk, az eredmények minden esetben az összes ország súlyozott átlagára vonatkoznak.
- Köztudott, hogy a gyermekek olyan tapasztalatairól, amelyek igen személyes jellegűek vagy esetleg falkavaróak, igen nehéz felmérést készíteni. Az adatfelvétel ebben az esetben a gyerekek otthonában zajlott, személyes interjúkészítéssel. Az adatfelvétel részét képezte egy olyan rész-kérdőív, amit a kérdezett gyermekeknek egyedül kellett kitölteniük, annak érdekében, hogy a szülők, családtagok, vagy a kérdezőbiztos ne hallják a válaszokat.
- **A kutatómódszertanának részletes** ismertetése, beleértve a kérdőíveket, a kutatási terepjelentéseket és az etikai megfontolásokat, megtalálható www.eukidsonline.net oldalon.

